

การเทียบโอน
ผลการเรียน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผชช.ธัญญา เรืองแก้ว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553

มาตรา 15 กำหนดการจัดการศึกษาไว้สามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยในวรรคท้ายของ**มาตรา 15** ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

ความสำคัญ

การเทียบโอนผลการเรียน จึงเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามรูปแบบให้เลื่อนไหล ไปมาได้อย่างเป็นระบบ เป็น ยุทธศาสตร์สำคัญที่ช่วยให้เกิดการเข้าศึกษาต่อในระบบการศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียน ตามหลักสูตรและรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตน โดย สามารถเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา หรือย้ายสถานศึกษา เพื่อให้ตรงกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถที่แท้จริงของตนได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นใหม่หรือเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

ความสำคัญ

มาตรา 27 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตาม วัตถุประสงค์ของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการเปิด โอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษาซึ่งมี แนวทางการจัด การศึกษาและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน สามารถมาเทียบโอนกันได้

นิยามศัพท์

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียน ผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาต่อเนื่อง ตามหลักสูตร ของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

ศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ของแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่ม

นิยามศัพท์

การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ คักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่นๆ

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียนโดยบิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียน หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ศูนย์การเรียน ซึ่งสถานประกอบการจัดตั้งขึ้น

การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หมายถึง การศึกษาตามหลักสูตรเฉพาะ หรือหลักสูตรฝึกอบรม ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

นิยามศัพท์

การศึกษาหลักสูตรเฉพาะ หมายถึง การศึกษาเฉพาะทางที่จัดโดยกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ที่จัดตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้น

การฝึกอาชีพ หมายถึง การฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ฝีมือ และทัศนคติ จนทำให้ผู้รับการฝึกสามารถทำงานในสาขาอาชีพที่รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นการฝึกทางด้านอาชีพ ในรูปแบบต่างๆ เช่น ทางด้านช่าง ทางด้านธุรกิจ เป็นต้น สำหรับผู้ที่มีงานทำอยู่แล้วหรือผู้ที่ไม่มีการทำงาน หรือเป็นนักเรียน/นักศึกษา ทำการฝึกในสถานประกอบการ ในหน่วยงานของรัฐและเอกชน หรือจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

ประสพการณ์การทำงาน หมายถึง ความสามารถ ทักษะ ที่สะท้อนถึงคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมประสพการณ์ในการทำงาน

หลักการพื้นฐานในการเทียบโอนผลการเรียน

๑. กระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา
๒. คำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ
๓. ยอมรับผลการดำเนินงานของโรงเรียนเดิม
๔. ยึดหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

แนวทางการดำเนินงานเทียบโอน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนจากสถานศึกษาได้ในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคัน และ การขอกลับเข้ารับการศึกษาคือ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ

นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันทางศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นต้น การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน หรือต้นภาคเรียนที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน

ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

คุณสมบัติทั่วไปของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน

- 1) นักเรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและโรงเรียนได้ติดตามกลับมาเรียน และมีความประสงค์จะ ศึกษาด้วยการจัดการศึกษาด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ
- 2) นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการออกกลางคันสูงตามปัญหาและสาเหตุต่างๆ และมีความประสงค์จะศึกษาด้วยการจัดการศึกษาด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ
- 3) นักเรียนที่ลงทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาที่การจัดการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน

- 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีหน้าที่จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนในทุกภาคเรียน โดยจะต้องประกาศ กำหนดระยะเวลาการเทียบโอนให้ทราบทั่วกัน และควรดำเนินการตั้งแต่ภาคเรียนแรกที่นักเรียน ลงทะเบียนเป็นนักเรียน หรือขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อสถานศึกษาและผู้เรียนจะ ได้จัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร
- 2) การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา
- 3) ให้เทียบโอนผลการเรียนเป็นรายวิชาตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้
- 4) ให้เทียบโอนผลการเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 75 ของจำนวนหน่วยกิต ทั้งหมดที่จะต้อง ลงทะเบียนเรียน ตลอดหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา
- 5) การกำหนดอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอนผลการเรียน

การกำหนดอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอนผลการเรียน

(1) กรณีเป็นหลักฐานการศึกษาจากหลักสูตรที่จัดเป็นระดับ ทั้งในและนอกระบบ ไม่กำหนดอายุของผลการเรียน

(2) กรณีเป็นหลักฐานจากการศึกษาต่อเนื่องควรกำหนดอายุของผลการเรียนให้เหมาะสมกับพื้นฐานธรรมชาติวิชา ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ตามที่คณะกรรมการสถานศึกษากำหนด

(3) ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน

วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

วิธีที่ 1 การพิจารณาจากหลักฐานการศึกษา

1) การพิจารณาหลักฐานการศึกษาจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับ เพื่อตรวจสอบหลักฐานผลการเรียนในรายละเอียดเกี่ยวกับระดับ หรือชั้นปีที่เรียนจบมา รายวิชาที่เรียน ผลการเรียน ความถูกต้องของหลักฐาน โดยหลักฐานที่นำมาเทียบต้องเป็นหลักฐานที่ออกโดยสถานศึกษาของรัฐ หรือเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหรือวิทยฐานะทางการศึกษา

2) การพิจารณาหลักฐานจากการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่ศึกษา จำนวนชั่วโมง หน่วยงานที่จัด เพื่อพิจารณาเทียบโอนให้สอดคล้องกับรายวิชาตามหลักสูตร ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเทียบโอนของสถานศึกษา

วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

วิธีที่ 2 การประเมินความรู้และประสบการณ์

เป็นการวัดเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการประกอบอาชีพ การทำงาน การเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ การปฏิบัติจริง เป็นต้น

รูปแบบการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แบ่งเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

- การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาต่อเนื่อง
- การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- การเทียบโอนผลการเรียน จากหลักสูตรต่างประเทศ
- การเทียบโอนผลการเรียนจากการประเมินความรู้และประสบการณ์

หลักฐานการเทียบโอนผลการเรียน

- (1) ใบแสดงผลการเรียนเป็นรายวิชา (Transcript, Report, Record, Record of Learning, Record of Achievement, Statement of Result)
- (2) หนังสือรับรองการจบชั้นปีหรือเกรด
- (3) ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตร (ถ้ามี)
- (4) หลักฐานการศึกษาอื่นๆ (ถ้ามี)

หมายเหตุ ต้องเป็นหลักฐานการศึกษาจากสถานศึกษาของรัฐ หรือเอกชน ถ้าเป็นสถานศึกษาของเอกชนจะต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะ หรือมาตรฐานจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ สำหรับโรงเรียนนานาชาติ ในประเทศไทยโรงเรียนจะต้องได้รับการรับรองการเทียบวุฒิการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

จบแล้วครับ

สวัสดีครับ

